

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt III. Campiani egregia indoles, ingenium, studia, euersio per
Cheneum Glocestrensem, & Ordinatio in Protestantem Diaconum,
resipiscentia, fuga in Belgium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

Campiani egregia indoles, ingenium, studia, eversio per Cheneum Glocestrensem, & Ordinatio in Protestantem Diaconum, resipiscentia, fuga in Belgium.

CAPVT III.

ASCITUR Londini honestis parentibus Edmundus Campianus Ianuarij vicesimo quinto, anni 1540. quo eodem Romæ Societas nata est, à qua in patriam quadragesimo post anno remissus est, nasciturus iterum beato inter superos æuo, inter homines immortali. Tunc verò qui nobis est Ianuarius 1540. anni principium, Anglis erat anni tricesimi noni, mensis decimus, quem annum Martij vicesimo quinto incohabant, & hac leui obseruatione, conciliatur ratio temporis apud varios scriptores diuersa.

Puer felicitate ingenij supra cœuos tanta excelluit vt nondum tredecim natus annos, publicæ lectus sit interpres lætitiæ, & oratione gratulatoria Mariam exceperit, defuncti fratris Eduardi, sceptro recens, & regno potitam. Dicentem audiuit Thomas Vvitus vir magnus, & Catholicus, viuax pueri suspexit ingenium collecta modestia ita castigatum, vt de gratia dicentis nihil demeret, illumque quadriennio post, honori duxit, habere Ozonij inter primos sui S. Ioannis Baptistæ gymnasij Collegas. Id enim Collegium ante centum & quindecim annos ab Henrico Ehichisleyo Cantuariensi Archiepiscopo S. Bernardi titulo fundatum, nunc tantum non vacuum & desertum, suo sumptu Vvictus instaurarat, ob hoc illud ei attribuo. 1553.

In Academia illius magna luce, magisterio virorum præstantium, præter linguarum peritiam Campianus, tam consentienti vniuersorum iudicio primas adeptus est in eloquentia culta & mascula, vt qui vtraque excelleret Campianistarum gloriarentur cognomento. Quæ plausuum auræ leuabant hominem ad felicitatis caducæ spes magnas, & miseras, nisi animam illam Deus ad solidiora destinaram, iis ipsis plausibus vt post videbimus in viam reduxisset. Post Philosophiæ lauream septenni vt Ozonij mos, studio magnificè partam; sex Theologiæ, quod scribit ipsemet, insumpsit, & sanctis Ecclesiæ Patribus ac Magistris; quos audire præsentem videbatur dum legeret, ad eò in iis acquiescebat totus. Nihil fuit interea publici muneris, & honorifici, quod magno assensu non gesserit, etiam

Procuratorem qui à Procancellario primus est, & suffragiis pluribus, ac notioribus meritis confertur.

Hunc honoris & commodi cursum, incitabat excellens præ omnibus ingenium iuuenis, & eruditio; & generosa infra illos demissio animi, quæ nollet videri nisi vnus ex ipsis: Scriptorum neminem reperi vel Catholicum vel eterodoxum, qui eius moderationem, suauitatem morum, consuetudinis amabilitatem, & verecundam modestiam non laudet; & quidem non elaboratam, sed insitam, & indolis propriam sic attemperatæ vt esset omnibus percharus. Eam ob rem quàm mendax tam mira videri debebit vituperatio, quæ illum postquam Catholicis, & nostris accessit, velut Ozonij portentum & Angliæ odiũm criminatur, quem adhuc hæreticum, regni decus, & delicias celebrabat.

Nam Elizabetha, post sublatam è viuis Mariam, omnia denuo in ruinam agente quæcumque illa instaurarat; & Ozoniensi schola, ad hæreticæ errores & placita se fingente, torrenti se credidit Campianus, & in eadem ab illis Elizabeth senioribus Theologis est abreptus, animo tamen nunquam non anxius, & pendens, & partes inuicem vtrasque committens nec mente Catholicum, nec Protestantem sincerum aliquamdiu gessit, cuius illi fluctuationis occasio exitit, obseruantia improba Magistrorum, quos colebat vt Patres; & esse ingrati censebat animi, quorum fauori debebat omnia, & à quibus omnia expectabat, hos ab se iuvene argui vt ignaros, vel damnari vt impios. Cœpit tamen suspectus hæreticis esse quod occupatione studiorum suam excusaret ab cœnis eorum sacrilega, & concionibus absentiam: sed ne illi negotium facerent verabat seu amor quo in eum propensè ferebantur, seu fictio simulantis interdum se esse quod non erat. Ætate maturior, de Philosophicis coram Elizabetha disputauit, quæ tota cum aula maiestate, Ozonienses visibat scholas, dixitque illi gratulationem Eucharisticam eorum nomine de qua P. Thomas Fitzherbertus, (tunc nobilis aulicus, scribit Campianum in illo tot Literatorum theatro amplissimo, præsertim Oratorum, eloquentiæ palmam tulisse apud omnes, quàm nervosæ ac fortis, tam gratæ ac suavis, quare illi ex ore aut stylo nihil solitum prodire, cuius non ex eo certatim exemplum posceretur. Regina oculos ab dicente amouit nunquam; laudatum mirificè, pronuntiauit excelsiori parem loco, in quo Angliæ toti ornamento esset, & decori futurus; commendauitque iam tùm suo illi Dudleyo Comiti Leicestrensi, qui suam quoque ipsi gratiam derulit, iussitque quod veller in præsens optare Præfecturas etiam vt æiunt Ecclesiasticas; curæ in posterum sibi fore vt ei consuleret. At is licet fortunæ infra mediocrem, induci non potuit vt præter gratiam Regiæ aliud pereret, quod si fuit innatæ modestiæ, multo magis arcane in illum Dei bonitatis, ne implicaretur iis laqueis obligationum quos pro sua illa qua laborabat, vrbaniatls nimie comitate, nisi miraculo, nunquam auderet abrumpere, sed eam seruaret sui arbitrij libertatem, quæ ipsi salutis principium fuit.

Verum vt est) mobilis iuuentus, quem conditiones ab Regina oblatae non

non irretierant, promissa Episcopi Glocestrensis tunc periculosius expugnarunt, cum esset iam propior Catholico lumini, quod plus biennio inuestigabat tam acri cura quam se illi sincere ardebat mancipare; nam factis Angliæ vel ex eo censebat, nihil veri & solidi subesse, quod ex Protestantium mera libidine, & Parlamenti diurnis arbitriis penderent, nutarent, ac mutarentur omnes, & mensis alterius fides non esset eadem quæ mensis antea acti, maximè autem omnium longæua, quæ annum implerent: quod S. Hilarius Arianis quondam exprobrarat: Catholicæ verò Romanæ constantiam iam inde ab Apostolis eandem, & consensione omnium temporum confirmatam, ineluctabile experiebatur in nouas hærefes argumentum, ex quo illi primum rationem decem libellis aureis in mente natus est, cuius deinde robore obarmatus Academiam vtramque Ozoniensem, & Cantabrigiensem in certamen vocauit. Firmavit quoque nutantis animum, frequens quidem cum defensoribus errorum etiam Episcopis concertatio, sed ex qua nihil vnquam vicinum probabili referebat. Vnus miserum lethali beneuolentia potius, & comi popularitate quam rationibus expugnauit.

Fuit is Riccardus Cheneus Glocestrensis Episcopus, quem describit ipsemet Campianus, ætate sexagenarium, corpore infirmum, moderatione animi semper æquabilem, vita quoad cerni poterat innocentem; affabilitate, & vrbantate mirè amabilem. Antiquitatis de cætero in paucis curiosum, præsertim Ecclesiasticæ, de qua narraret aliquid, aut probaret, insinuabat se tam dulciter audienti vt philtro quodam parabili videretur illum sibi penitus incantare. Catholicis quidem minimè molestus, sed suis beneficus, & largus, contra quam omnium Angliæ Præsulum vix duos notasses qui suas Ecclesias non dilapidarent, ne rectorum quidem parentes plumbo, & marmoribus ædium, Episcopis, & possessionibus, quin pecuniam ex iis conficerent, si modo emptores inuenissent. Cheneus ab his aded diuersus, vt de suo quoque in eas expenderet, suoque Palatio ciues omnes velut hospitio communi gratuitoque exciperet. Religione certè Luthero adhærebat, sed parcius & quibusdam solum in dogmatis; cæterà nimium de Catholico retinebat, quantum scilicet conferret vt ex Catholicis faceret Lutheranos. De arbitrij libertate, Eucharistia, Conciliis, Patribus, nobiscum sentiebat; de Caluino & Zuinglio pessimè; quamobrem inensos habebat Protestantes, maximè Puritanos, quorum fidem probabat ad infidelitatem vergere propius, & hanc ad imum perfidiæ atheismum. Verum hac denique perspectæ veritatis opinione quæ clarebat, & perspiciendæ vltèrius tranquilla, & assidua cura, minus cautis suas sine sensu hærefes instillabat, & suauitate dicendi agendique iuuentem Catholicam ad se adeuntem, Lutheranam ab se dimittebat.

Quid plura? captus est etiam Campianus, eoque perniciosius, quo sua vtrumque moderatissima indoles arctius copulabat. Longas ergo inter se horas de religione trahere, Ozonij, Glocestri, vbique, quàm longissimè abesset Episcopus; qui nihil ei æquè ac sæpius inculcabat, nisi vt regia

incederet via, & per quidque obstaret, trita à Patribus, Conciliis, seculis orbita constanter insisteret; quæ ab homine dicta, qualem ipse depinxit, & amicissimo, & suis commodis dignitatique promouendæ sic addito, vt eum etiam sibi designaret in Episcopatu successorem, Campiani affectum ita subegerunt vt iudicium pariter argumentaque omnia affectus subigeret, puderetque non totum eius esse, qui tantum se amaret. Caput igitur profanis hæretici manibus subiecit, inauguratus ab eo Diaconus, & Concionator; peruersa fiducia perpetuandæ per eum sectæ suæ, quod & sibi æqualem scientia literatis; & superiorem dicendi gratia populo esset relicturus.

At hæc sacrilega Diaconatus infausti dignitas qua perfidiosus Episcopus Campianum sibi obstrinxerat Campianum eidem abstulit. Narrabat ipse de se imponente sibi manus Episcopo, cœptum angi quibusdam furiis, & cohorruisse ad tantum nefas, tamque indomitis confixum, & dilaceratum aculeis, vt diu, noctuque lancinante, & improperante conscientia torqueretur. Animæ bonæ residuum, acérque stimulus resurgendi. Lapsi dolorem auxit epistola Georgij Martini sero dissuadens, cuius nullum restabat præter pœnitentiam pharmacum. Hunc olim Oxonij Campiano ingenij celsitas, linguarum peritia, & scolæ Societas familiaritate intima iunxerant. Igitur Londini de amore, & conditionibus opimis audiens quibus Glocestrensis aucupabatur Campianum, scripsit ad illum etiam atque etiam caueret, nec se malis æternis irretiret. Hoc amicissimi consiliarij, & amicioris conscientia fido morsu excitus Campianus peccatum à se detestatur, vitam in posterum decernit, patrato oppositam confessione animum expiat apud Catholicum Sacerdotem; & præcipiens animo quam meditabatur viuendi formam non fore inter Protestantes quietam, nec tutam, abiecta cum omnibus patria Dublinum Hiberniæ nauigat, vbi à Riccardo Stanhurstio viro docto, Catholico, & pridem amico exceptus, Dei totus, & suus annum agit, Regni eius historiam benigni mercedem hospitij componit, & domus illius familiam in cœnobium transformat; assiduis interim se pœnis macerans, & diuturnis precationibus quibus crimen admissum elueret. Quare illum quidem sub panno vulgari monachum, alij sub homine Angelum vocitabant, tanta erat loquentis, agentis, procedentis, & tam custodita, cautaque modestia. Fuit vero is annus 1569. quo Elizabetham Pius quintus anathemate perculit, & Dux Northumbriæ in illam mouit seu Religionis Catholice studio, seu Mariæ liberandæ quam tenebat carcere conclusam; cessere duci arma illa tam infeliciter vt illis etiam qui non erant eorum conscij, exitio essent; quod crederentur eodem pariter aduersus Reginam animo, pro parte Catholica stare hinc anni sequentis seuerissima edicta, & vestigatorum canum passim turmæ, emissarij scrutatores qui comprehenderent suspicione qualibet afflatos tanquam reos, nec modo per Angliam, sed & Hiberniam quò firmiorem in auita fide, & obsequio Ro. Pontificis, cò suspectiorem Regiæ, & inuisiorem. Emissariis

riis igitur delegatis, inter primos Lublini defertur Campianus, certo ab iis postredie carceri mancipandus, nisi cum Prorex Henricus Sidneyus intempesta nocte de captandis latebris monuisset; ex quibus vitato periculo, sub ficto Parritij nomine, & vestiaria tessera Kidlarij Comitum in portum venit vicesimo distans milliari. Transmissurus in Angliam nauim confederat, cum adsunt Dublino indagatores inuentum abducturi; hoc rerum, & temporis angusto deprehensus, Apostolum Insulæ, cuius se nomine ac tutela munierat, in opem fidenter inuocat; mirum dictu! auditur tam properè vt lictores nauis tota sursum deorsum cursantes, rimantésque omnia diligentissimè, præsens tamen lateret, & eorum oculis semper adsans ab iis minimè cerneretur, Londinum in patriam traiecit, vbi se tot inter exploratores ab Regina sparso malè tutum aduertens, confugit in Belgium, sed pauca vix milliaria emensus à Cataxopio Anglicano, tractus illos seruante sistitur, & commeatus legitimi carens Chirographo quos sibi fas esset extra Regnum exire, capitur intraque Angliam reuectus, portus cuiusdam custodi traditur Londinum mittendus. Sed is Campianum, curiosè vndique perscrutatus, cum ne obolum quidem captiuo suo fecisset reliquum, ita illum se finxit claudere, vt apertum illi relinqueret exitum, & à quo teneretur, & obseruaretur neminem, velut aïens ambobus fore benè consultum si fugeret. Ludum facillè aduertit Campianus, nec multum sategit vt custodis vitaret oculos, qui se abdiderat ne aspiceret fugientem; inde viatico ab amicis accepto feliciter in Belgium appulit.

Studet in Seminario Duacensi. Cheneum ab hæresi reuocat. Roma in Societatem admittitur. In Austria, & Bohemia strenuè laborat. Mittendus in Angliam Romam reuertitur. Ad hoc eum Alanus suis literis confirmat.

C A P V T IV.

NA VI egressus, mentem & oculos attollit, agens gratias Deo funesti quod vitarat soli; & quod attigerat melioris; rogansque sibi locum indicari qui foret ad animi salutem magis idoneus. Duacum mox se rectè contulit, vbi tunc Alanus seminarij quod diximus fundator, & gentis eiusdem plurimi præstanti virtute, ac litteris illustres; à quibus vt frater è mari naufragus toto amoris, & beneficentiæ complexu